

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Stedenbouwkundige transformatie van het gebied
Belvédère te Maastricht

31 maart 2003

1330-120

ISBN 90-421-1134-8

Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 M.e.r. en besluit.....	2
3.2 Probleemstelling.....	4
3.3 Doel	4
3.4 Besluitvorming.....	5
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	5
4.1 Algemeen	6
4.2 Alternatieven.....	6
4.3 Nulalternatief en referentiesituatie	8
4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	9
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	9
5.1 Algemeen	10
5.2 Verkeer en vervoer	11
5.3 Bodem	11
5.4 Waterhuishouding	12
5.5 Geluid en trillingen.....	13
5.6 Luchtkwaliteit.....	14
5.7 Externe veiligheid.....	14
5.8 Landschap en cultuurhistorie	15
5.9 Levende natuur.....	15
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	16
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	17
8. EVALUATIEPROGRAMMA.....	17
9. VORM EN PRESENTATIE	17
10. SAMENVATTING VAN HET MER	18

1. INLEIDING

De samenwerkende partijen Belvédère, bestaande uit de gemeente Maastricht, ING Vastgoed en SFB Vastgoed, hebben het voornemen om het 280 ha grote Belvédèregebied, gelegen ten noorden van de binnenstad van Maastricht, opnieuw in te richten en te ontwikkelen. In de periode tot 2030 zullen in het gebied circa 4.000 woningen worden gebouwd, en zal ruimte worden gecreëerd voor 100.000 tot 150.000 m² kantoren, voor bestaande en nieuwe detailhandel (30.000 tot 50.000 m²) en voor bestaande en nieuwe bedrijvigheid.

Bij brief van 27 januari 2003 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) door de gemeente Maastricht in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De gemeenteraad van Maastricht is het bevoegde gezag voor het vaststellen van het masterplan Belvédère en voor de bestemmingsplannen die hieruit voortvloeien. In paragraaf 3.1 wordt nader ingegaan op de koppeling van de m.e.r. aan een besluit. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Maaspost op 29 januari 2003².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieumstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven.

Veel voor het MER relevante en waardevolle informatie is reeds vastgelegd, in de startnotitie en in een reeks rapporten⁵. Bij het opstellen van haar richtlijnenadvies heeft de Commissie kennisgenomen van deze informatie. Dit advies richt zich vooral op die onderwerpen die in het MER nog nader aan de orde moeten komen of een andere aanpak behoeven dan in de startnotitie. Voor alle niet-genoemde onderwerpen kan de in de startnotitie voorgestelde aanpak richtlijn voor het MER zijn.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

⁵ Bijlage 5 geeft een overzicht van door de Commissie geraadpleegde stukken.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De hoofdpunten van dit advies zijn:

- Bij het besluiten over het masterplan dient helderheid te ontstaan over het proces van verdere besluitvorming. Ook dient duidelijk te worden op welke wijze voor de stedenbouwkundige transformatie van het Belvédère-gebied voldaan zal worden aan de m.e.r.-plicht.
- Vervolgbesluiten tijdens de lange doorlooptijd van de transformatie kunnen zeer bepalend zijn voor de milieueffecten na realisatie van het project. Voorzie daarom de bestemmingsplannen die gaan volgen op het masterplan van een uitgebreide milieubeoordeling.
- Ontwikkel alternatieven voor de structuur van het hoogdynamische netwerk en varianten voor de verbetering van de kwaliteit van bodem en water.
- Beschrijf de verontreiniging van bodem en water in de huidige toestand en zoals die zal resterende na realisatie van de alternatieven.
- Beschrijf de aspecten bodem, water, geluid en luchtkwaliteit zodanig, dat inzichtelijk wordt welke beperkingen ze stellen voor invulling van de deelgebieden.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral gelezen wordt door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wet milieubeheer (Wm):

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 M.e.r. en besluit

De startnotitie stelt dat op basis van het MER naar verwachting besloten zal worden over een masterplan en bestemmingsplannen. Een MER kan de inzichtelijkheid en de onderbouwing van een masterplan voor Belvédère – dat de stedenbouwkundige transformatie van een gebied van grote omvang en met een grote milieuproblematiek inhoudt – belangrijk verbeteren. De Commissie wijst erop dat de m.e.r.-plicht alleen wordt verwerkt indien de m.e.r. wordt gekoppeld aan een formeel ruimtelijk plan dat een concrete beleidsbeslissing bevat. Bij koppeling van de m.e.r. alleen aan een masterplan wordt aan deze voorwaarde niet voldaan. In het onderhavige geval kan daar als volgt mee om worden gegaan:

1. *Vrijwillige m.e.r. met ontheffing*: bij het eerste bestemmingsplan in het gebied wordt een ontheffing van de m.e.r-plicht aangevraagd vanwege het feit dat er al een vrijwillige m.e.r. is doorlopen voor het masterplan⁶.
2. *Combi-m.e.r. met latere aanvullingen*: Het (procedureel nog niet afgeronde) MER en masterplan worden ter inzage gelegd tegelijk met een eerste bestemmingsplan waarmee aan het masterplan invulling wordt gegeven. Het MER bevat dan ook specifieke informatie met betrekking tot dit bestemmingsplan. De Commissie brengt een toetsingsadvies over het MER uit na deze terinzagelegging. Bij latere bestemmingsplannen worden steeds masterplan en MER ter inzage gelegd, waarbij eventueel voor dit concrete plan benodigde actualiseringen of toespitsingen van milieu-informatie worden toegevoegd in een aanvulling op het MER, waarover de Commissie adviseert en waarover inspraak mogelijk is⁷.
3. *Gefaseerde m.e.r.*: de m.e.r.-procedure voor het masterplan wordt los van een bestemmingsplan voltooid inclusief terinzagelegging en een toetsingsadvies door de Commissie. Vervolgens wordt het eerste deelbestemmingsplan ter visie gelegd, indien nodig met specifieke actualisering of toespitsing, waarover de Commissie toetsingsadvies uitbrengt. Ook voor de volgende deelbestemmingsplannen geldt dat er een actualisering of toespitsing wordt opgesteld die ter inzage wordt gelegd en waarover de Commissie een toetsingsadvies uitbrengt;
4. *Getrapte m.e.r.*: het vrijwillige m.e.r. voor het masterplan wordt zelfstandig afgerond, met terinzagelegging en een toetsingsadvies door de Commissie. Voor alle latere deelbestemmingsplannen worden nieuwe m.e.r.'s opgesteld.

Realisatie van het masterplan zal geschieden in een lange periode (tot ca. 2030) en kent daardoor de nodige onzekerheden. De programmatische invulling van verschillende deelplannen zal onder andere afhankelijk zijn van toekomstige marktomstandigheden. Daarnaast zal realisatie geschieden in een samenwerkingsverband van de gemeente en meerdere private partijen. Dit alles maakt dat het masterplan veel nog niet in detail zal kunnen vastleggen. Daarom dient bij het besluiten over het masterplan helderheid te ontstaan over het proces van verdere besluitvorming.

De inhoud van de te nemen vervolgbesluiten, waaronder in ieder geval het vaststellen van de bestemmingsplannen, zal zeer bepalend zijn voor de uiteindelijke milieueffecten⁸. Voorzie daarom de bestemmingsplannen en andere vervolgbesluiten van een uitgebreide, aanvullende milieubeoordeling, inclusief afweging van mogelijke varianten in de bestemming en inrichting. In deze milieubeoordeling kan worden aangegeven hoe de varianten zich verhouden tot het algemene kader dat is vastgelegd in het masterplan en tot het meest milieuvriendelijke alternatief uit het MER, en welke kansen en beperkingen zij inhouden voor toekomstige besluiten.

⁶ De Commissie raadt deze mogelijkheid af: voor het onderbouwen van de ontheffing is veel informatie nodig; deze mogelijkheid is daarom nauwelijks minder bewerkelijk dan de andere mogelijkheden. Bovendien kan tegen het ontheffingsbesluit apart bezwaar en beroep aangetekend worden, hetgeen kan leiden tot vertraging in de besluitvorming.

⁷ Hierbij wordt gebruik gemaakt van art 7.16 Wm.

⁸ Pas bij deze besluiten wordt bijvoorbeeld (definitief) vastgelegd waar in het gebied hoeveel woningbouw zal plaatsvinden. Ook dan zal pas de invulling van bedrijfsruimten en detailhandelsoppervlakten, waarvan bijvoorbeeld de verkeerseffecten onderling aanzienlijk kunnen verschillen, duidelijk worden.

3.2 Probleemstelling

In een probleemstelling moet worden beschreven voor welke (bestaande en/of toekomstige) knelpunten het voornemen een oplossing moet bieden. De startnotitie geeft aan dat Maastricht moet voorzien in een regionale behoefte naar woonruimte van 8.000 à 10.000 woningen. Verder is er behoefte aan ruimte voor kantoren, bedrijven en publieke voorzieningen. In het Natuur- en Milieuplan Maastricht 2030 en in het Structuurplan 2005 is vastgelegd dat het omringende heuvelland zo min mogelijk moet worden aangetast en dat dus zo veel mogelijk binnen de grenzen van de stad in de behoeften moet worden voorzien. Ontwikkeling van het Belvédère-gebied kan hierbij een belangrijke rol spelen.

Verder is er in de huidige inrichting van het Belvédère-gebied sprake van een aantal milieuproblemen die om oplossing vragen. Het gaat dan om

- de verontreiniging van bodem en water;
- de geluidsoverlast, luchtverontreiniging en geurhinder afkomstig van de bedrijven in het gebied;
- de geluidsoverlast en de luchtverontreiniging afkomstig van het verkeer in het gebied.

Licht in het MER de probleemstelling toe en kwantificeer waar mogelijk. Geef daarbij inzicht in:

- de regionale behoefte aan woningen, kantoren en bedrijfsruimte, de wijze waarop daarin voorzien kan worden en de rol van Belvédère daarin;
- de mate waarin de huidige bodemverontreiniging in de toekomst gevolgen voor het milieu zal hebben;
- de verkeersstromen door het gebied en de congestie daarin;
- de mate waarin verkeer en industrie potentieel gezondheidsschade (luchtkwaliteit) en hinder veroorzaken (geluid, geur).

3.3 Doel

De startnotitie geeft als doelstelling van het voornemen: “de transformatie van het gebied Belvédère tot een kwalitatief en duurzaam stedelijk gebied met een aantrekkelijk woon-, werk- en recreatieklimaat. Waar mogelijk worden de waarden van natuur, cultuurhistorie en landschap versterkt.”⁹

Elders noemt de startnotitie als concrete doelen¹⁰:

1. het oplossen van de milieuproblemen in het gebied (bodemvervuiling, hinder, verkeer);
2. het behouden en ontwikkelen van de potenties van het gebied (nabij de binnenstad);
3. deels voorzien in de behoeften, te weten ongeveer 4.000 woningen, 100.000 tot 150.000 m² voor kantoren, 30.000 tot 50.000 m² voor (nieuwe) vormen van detailhandel, ruimte voor nieuwe en bestaande bedrijvigheid en recreatief gebruik van het gebied.

⁹ Startnotitie pagina 16.

¹⁰ Startnotitie pagina 14.

Geef aan of deze doelen nevensgeschikt zijn. Wanneer dit niet het geval is, zal het MER aan moeten geven welk doel als hoofddoel beschouwd kan worden.

Vertaal het doel van het oplossen van de milieuproblemen zoveel mogelijk in ontwerpeisen en toetsbare beoordelingscriteria. Geef aan in hoeverre het realiseren van het programma van eisen (het als derde genoemde doel) overeenkomt dan wel conflicteert met het oplossen van de milieuproblemen in het gebied (het eerste doel) en het ontwikkelen van de potenties van het gebied (het tweede doel). Geef aan welke onderdelen van het programma taakstellend zijn en welke nastreefbaar. Leid daaruit een *bandbreedte voor de programmatische invulling* af. Geef zo mogelijk een nadere specificatie van het programma van eisen, met name het type kantoren en bedrijvigheid¹¹.

3.4 Besluitvorming

Beleidskader

Geef in het MER aan welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij het voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. In de startnotitie wordt reeds een aantal beleidsstukken genoemd. Neem dit overzicht in het MER op en betrek ook de stukken van bijlage 5 van dit advies in het MER.

Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het plangebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven. Tevens moet beschreven worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven¹² (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieubeleid worden ontleend.

Watertoets

Voor het voornemen zal een watertoets¹³ worden uitgevoerd. De informatie die de waterbeheerder over de randvoorwaarden voor de voorgenen activiteit heeft verschaft, dient in het MER te worden besproken. Nagegaan dient te worden of de waterbeheerder voor het studiegebied al een Stroomgebiedsvisie en/of een Waterkansenkaart heeft opgesteld¹⁴. Als dat het geval is, dient in het MER aan de orde te komen welke eisen, aanbevelingen en knelpunten hierin staan voor de ontwikkelingen in het gebied en voor realisatie van de alternatieven.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in be-*

¹¹ Voor de verkeersstromen is bijvoorbeeld inzicht in eventuele grootschalige perifere detailhandel gewenst.

¹² Zie ook hoofdstuk 6 van dit advies.

¹³ Zie *Bestuurlijke notitie watertoets* en *Handreiking Watertoets*, oktober 2001

¹⁴ Het Zuiveringsschap Limburg (inspraakreactie 13) noemt als relevante documenten de Stroomgebiedsvisie Geul en Jeker en het integraal Waterbeheersplan Zuidelijk Zuid-Limburg.

schouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Baseer deze beschrijving op deelactiviteiten en deelfasen. Ook bij het zoeken naar alternatieven is het zinvol uit te gaan van een analyse van de voorgenomen activiteit in deelactiviteiten en deelfasen. De voorgenomen activiteit betreft een stedenbouwkundige transformatie van het gebied Belvédère, die in een lange periode zal plaatsvinden. De eerste deelfasen daarvan krijgen nu al concreter vorm dan latere deelfasen. Beschrijf in het MER de eerste deelfasen zo concreet mogelijk en ga daarbij in op de vraag hoe de eerste fasen van woonbebouwing gecombineerd zullen worden met zaken als:

- de dan nog bestaande industriële activiteiten in het gebied;
- de dan nog niet aangepaste infrastructuur¹⁵;
- de dan nog niet of beperkt verbeterde toestand van bodem en water.

4.2 Alternatieven

De startnotitie geeft aan dat het uitgangspunt voor de transformatie van het gebied Belvédère het stedenbouwkundig raamwerk is¹⁶. Vooral dit raamwerk is het onderwerp voor deze m.e.r.. Naar de mening van de Commissie is dit gelet op het abstractieniveau van een masterplan een juiste keuze. Het raamwerk wordt opgebouwd uit:

- een laagdynamisch netwerk (de eerste laag van groen en blauw; de laag van ecologisch, waterhuishoudkundig en cultuurhistorisch belangrijke structuren);
- een hoogdynamisch netwerk (de tweede laag van rood en geel; de laag van belangrijke structuren van verkeer en vervoer en van transport van energiedragers en afvalstoffen).

De Commissie stelt voor om het laagdynamisch netwerk in kaart te brengen en de opbouw en samenstelling ervan te beschrijven in een systeembenadering (de samenhang van ecologische en cultuurhistorische structuren). Hierbij dient opgemerkt te worden dat de kwaliteit van delen van het laagdynamische netwerk (bodem en water) onvoldoende is (zie verder). Vervolgens kunnen alternatieven in het hoogdynamische netwerk ontwikkeld worden door te kijken naar de wijze waarop dit op het laagdynamische netwerk geponeerd kan worden: het hoogdynamische netwerk zal het laagdynamische netwerk in mindere of meerdere mate en op verschillende manieren doorsnijden, versnipperen

¹⁵ Bedoeld worden zowel de consequenties op het gebied van de capaciteit als de hinder.

¹⁶ Startnotitie pagina 21.

of op andere wijze aantasten; ook zijn diverse manieren denkbaar om kruisingen van beide netwerken vorm te geven.

Alternatieven voor de structuur van het hoogdynamische netwerk

In de startnotitie worden als alternatieven in het hoogdynamische netwerk genoemd:

- de *Boschpoortknoop*, modellen 2 en 4¹⁷. Gemotiveerd moet worden waarom deze twee modellen zijn geselecteerd voor de ontwikkeling van de verkeersstructuur aan de zuidzijde van het plangebied^{18,19}. Geef de gewenste functie van de verkeersinfrastructuur door het gebied, waarbij zowel de relatie gelegd wordt met het verkeer dat door realisering van het programma van eisen wordt veroorzaakt als met ander verkeer.
- De *spoorlijn*. Alternatieven zijn mogelijk in relatie tot het al dan niet reactiveren van de spoorlijn. De functie van de spoorlijn (goederenvervoer, lightrailverbinding) kan tot varianten leiden. Geef in het MER de motivatie om de spoorlijn te reactiveren. Geef aan welke toekomstige gebruikers er bij een geactiveerde spoorlijn horen en welke rail- en andere alternatieven er voor deze toekomstige gebruikers zijn in het geval dat de spoorlijn niet gereactiveerd wordt. Definieer beperkt en intensief gebruik door de vervoersbewegingen nader te definiëren en te kwantificeren. Beschrijf in het MER de manier waarop de diverse kruisingen van het spoortracé met andere verkeersinfrastructuur (Bosscherweg, Noorderbrugtracé, Zuid-Willemsvaart) vormgegeven kunnen worden²⁰, inclusief varianten daarin en geef aan tot welke verkeersconflicten dit kan leiden. Geef een doorkijk naar het gebruik van de spoorlijn op lange termijn.

Varianten verbetering kwaliteit bodem en water

Voor de kwaliteit van het laagdynamische netwerk is de kwaliteit van bodem en water essentieel. Ook de invulling van gebieden binnen het stedenbouwkundige raamwerk zal afhangen van de kwaliteit van de bodem en van keuzen ten aanzien van het watersysteem.

Het is daarom gewenst om verschillende varianten voor de verbetering van de kwaliteit van de bodem²¹ te ontwikkelen. De startnotitie geeft geen nadere informatie over welke varianten in het MER onderzocht zullen worden. Wel is in een recentere separate notitie²² aangegeven dat inmiddels “wensbeelden” zijn ontwikkeld. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de gewenste omgang met de verschillende typen verontreinigingen²³ en de gewenste aanpak van deelgebieden met verschillende functies²⁴.

¹⁷ In de startnotitie wordt de mogelijkheid deze verkeersstructuur onveranderd te laten niet expliciet genoemd. Dit is onderdeel van de referentie.

¹⁸ In het bijzonder dient duidelijk te worden waarom deze modellen de voorkeur verdienen boven de in de startnotitie verworpen modellen 1, 3, 5, en 6.

¹⁹ In inspraakreactie 4 wordt voorgesteld om de mogelijkheid van een tweede Noorderbrug direct naast de huidige in het MER te onderzoeken.

²⁰ In inspraakreactie 8 wordt gesteld dat “het verkeerstechnisch onmogelijk is om de afritten van de Noorderbrug op de Bosscherweg samen met de light rail annex goederentrein en afslag light rail richting markt op hetzelfde niveau (onder of nabij de Noorderbrug) uit te voeren”.

²¹ Inclusief waterbodems.

²² Wensbeeld voor het grondverzet in Belvédère versie 1.0, 14 februari 2003.

²³ Wensbeeld 2 mobiele puntverontreiniging; wensbeeld 3: niet-mobiele puntverontreiniging; wensbeeld 4: diffuse verontreiniging; wensbeeld 8: ernstig verontreinigde grond.

²⁴ Wensbeeld 5: DBU-groeve; wensbeeld 6: op te hogen gebied niet-infrastructuur; wensbeeld 7: op te hogen gebied, infrastructuur.

De Commissie verwacht dat zonder het treffen van maatregelen (de referentiesituatie) de kwaliteit van de bodem onvoldoende is voor het realiseren van het programma van eisen. Beschrijf daarom in het MER de maatregelen die genomen moeten worden om te voldoen aan de wettelijke eisen met betrekking tot de bodemkwaliteit in relatie tot de toekomstige functies. Deel daarvoor het Belvédèregebied in in relevante deelgebieden²⁵. Beschrijf per deelgebied de te treffen maatregel ter verbetering van de bodemkwaliteit, of meerdere maatregelen wanneer deze onderling relevante (milieu)verschillen kunnen opleveren (zoals de resulterende kwaliteit van de bodem, duur van de sanering, inpassbaarheid in de fasering, hoeveelheid vrijkomende verontreinigde grond, invloed op levende natuur). De beschrijving van elke maatregel bevat ten minste een nadere omschrijving van de ingezette technologie.

In elke maatregel kan mede begrepen zijn het aanbrengen van een leeflaag. Bij het verwijderen van verontreinigde grond kan naast bestemmingen buiten het plangebied ook gekeken worden naar varianten waarin verontreinigde grond in het Belvédèregebied zelf geborgen wordt²⁶ of nuttig gebruikt²⁷. De locatie van berging of hergebruik dient dan te worden aangegeven en beargumenteerd.

Evenzo dient te worden nagegaan welke onderscheidende keuzes ten aanzien van het watersysteem (mate van vasthouden, berging, en dergelijke) denkbaar zijn en welke (ruimtelijke) randvoorwaarden dit oplevert voor (deelgebieden van) Belvédère.

Functietoekenning

De startnotitie geeft aan dat in het MER geen functies aan de verschillende deelgebieden zal worden toegekend. In het proces van alternatief- en variantontwikkeling zal functietoekenning desondanks toch een zekere rol spelen. De alternatieven voor het hoogdynamische netwerk hangen immers deels af van de invloed die dit op de mogelijkheden voor toekomstige functietoekenning heeft. Ook de keuze voor bepaalde maatregelen van verbetering van de bodem heeft niet alleen relatie met de bestaande toestand, maar ook met de toekomstige functietoekenning. Hetzelfde geldt voor basisprincipes van interne zoning (mate van hinder of verkeersaantrekkende werking, vormen van geluidwerende bebouwing en dergelijke) tussen en binnen deelgebieden.

Wanneer in het MER (voorlopige) keuzes of aannames gedaan worden omtrent toekomstige functietoekenning, dan dient dit te worden vermeld.

4.3 Nulalternatief en referentiesituatie

Als het mogelijk is om de doelen van de initiatiefnemer te realiseren zonder dat de voorgenomen activiteit – of een vergelijkbare activiteit – wordt uitgevoerd, is er een reëel nulalternatief. Dit hoeft niet per se ‘niets doen’ te zijn. Het kan ook gaan om het halen van de doelen door het treffen van maatregelen die een ander karakter hebben dan het voornemen.

²⁵ Op basis van onder andere de ligging van het hoogdynamische netwerk, de aanwezigheid bodemverontreiniging of de toekomstige functie.

²⁶ Gedacht wordt dan aan de DBU-groeve.

²⁷ Bijvoorbeeld als bouwstof voor de infrastructuur.

Passend binnen de doelstelling van de initiatiefnemers is er geen reëel nulalternatief. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen als referentie²⁸ bij de vergelijking van alternatieven.

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu die binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma.

Het is belangrijk om doelgericht een mma te ontwikkelen. Dit vraagt een open en creatieve houding. Besteed in dit ontwikkelproces vooral aandacht aan:

- een optimale ontwikkeling van het laagdynamische raamwerk, waarin een verbeterde kwaliteit van bodem en water samengaat met het ontwikkelen van de grote natuurpotenties van het gebied²⁹;
- het ontwikkelen van een ruimtelijke samenhang tussen de cultuurhistorisch belangrijke elementen in het gebied: de Hoge en Lage Fronten, het Fort Willem, de steilrand van de terrassen en de Zuid-Willemsvaart;
- maatregelen en ontwerpkeuzes die bewerkstelligen dat de leefkwaliteit in het gebied wordt geoptimaliseerd voor de aspecten geluid en luchtkwaliteit;
- een zodanige omgang met de verontreiniging van de bodem dat de bodem voor meerdere functies geschikt wordt;
- ontwerpkeuzes en maatregelen die duurzaam bouwen en de vermindering van grondstoffen- en energiegebruik vergemakkelijken³⁰.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

²⁸ In deze referentie vallen ook het niet veranderen van de Boschpoortknoop, het niet in gebruik nemen van de spoorlijnen en het niet ingrijpen in de huidige bodemverontreiniging.

²⁹ Daarbij moeten de biotopen van zeldzame doelsoorten als Muurhagedis, Spits Havikskruid, Muurhavikskruid en Steenuil een bepalende rol spelen.

³⁰ Dit onderdeel voor het mma wordt ook gesuggereerd in inspraakreactie 5 (Stichting Centrum voor Natuur- en MilieuEducatie Maastricht).

5.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Studiegebied

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat het Belvédère-gebied en zijn omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect (lucht, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten.

In de praktijk is (voor de situatie van gebruik van de infrastructuur) het studiegebied voor het aspect geluid het gebied dat beïnvloed wordt door significante veranderingen in de verkeersintensiteit en -samenstelling op het op de tracédelen aansluitende verkeersnetwerk. Een significante verandering in de intensiteit op een wegvak kan daarbij gesteld worden op een toename van ten minste 30% of een afname van ten minste 20% ten opzichte van de bestaande situatie³¹.

Experimentenwet Stad en Milieu

Bij toetsing van milieugevolgen dient primair getoetst te worden aan de wettelijke kaders. Daar waar relevant kan vervolgens aangegeven worden of er aanleiding is op dit punt een stap-3-besluit in het kader van de experimentenwet Stad en Milieu te nemen.

Algemene richtlijnen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed (zoals bijvoorbeeld het verdwijnen van geurhinder en het verminderen van de bodemverontreiniging);
- expliciet dient te worden ingegaan op cumulatie van effecten.
- behalve directe effecten moeten ook afgeleide effecten worden beschreven (zoals bijvoorbeeld de veranderingen in de verkeerscirculatie en -belasting elders in de stad);
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral aandacht moet besteed worden aan die effecten die per alternatief verschillen of die welke de gestelde normen (bijna) overschrijden;

³¹ In deze gevallen is er namelijk sprake van 1 dB(A) verschil met de oorspronkelijke situatie.

- bij de beschrijving van milieugevolgen dient de samenhang tussen bodem en water in het oog gehouden te worden.

5.2 Verkeer en vervoer

Geef per alternatief aan in hoeverre de gewenste functie van de verkeersinfrastructuur door het gebied vervuld wordt. Geef significante verandering in intensiteiten en I/C-verhoudingen³² op bestaande wegen en verwachte intensiteiten en I/C-verhoudingen op nieuwe wegen. Besteed hierbij aandacht aan de groei van het verkeer dat wordt veroorzaakt door realisering van het programma van eisen. Beschrijf ook de verkeersaantrekkende werking van de nieuwe vormen van detailhandel en dergelijke in het gebied. Geef de veranderingen in de congestiekans, samenstelling van het verkeer (verhouding doorgaand verkeer/bestemmingsverkeer; aandeel vrachtverkeer) en de vervoerswijzekeuze (modal split).

5.3 Bodem

De startnotitie geeft geen nadere informatie over de ernst en de urgentie van de verontreinigingssituatie van het gebied met betrekking tot de bovengrond en het grondwater. Deze dient uit het MER te blijken. Geef in het MER een beschrijving van de verontreiniging van de bodem in het plangebied, met de volgende aandachtspunten:

- geef aan op welk onderzoek de beschrijving gebaseerd is;
- geef waar mogelijk de herkomst van c.q. een verklaring voor de verontreiniging;
- maak een onderscheid tussen mobiele verontreinigingen, diffuse mobiele verontreinigingen en immobiele puntverontreinigingen; geef aan welke veronderstellingen met betrekking tot de waterhuishouding hierbij gedaan worden;
- geef de ouderdom van de verontreiniging weer (voor of na 1987);
- geef aan welke delen van het plangebied saneringsplichtig zijn en waar deze saneringsplicht uit voortvloeit;
- bespreek de stortplaatsen in het gebied separaat;
- bespreek de verontreiniging van de bodem in de cultuur- en natuurgebieden in het plangebied separaat³³.

Beschrijf per alternatief per deelgebied het resultaat van de ingreep: de resterende mate van verontreiniging in bodem en de gevolgen voor de waterhuishouding. Geef voor de bovenste laag de bodemgebruikswaarde van elk deelgebied volgens BEVER³⁴. Vermeld voor mobiele verontreinigingen per alternatief de te bereiken trede op de saneringsladder conform 'doorstart A-5'³⁵.

³² Intensiteit/capaciteit-verhouding.

³³ Zie ook 5.8 en 5.9.

³⁴ *Van Trechter naar Zeef: afwegingsproces saneringsdoelstellingen, uitvoeringsprogramma BEVER (beleidsvernieuwing bodemsanering)*, SDU Uitgevers Den Haag, 1999 (ISBN 90 12 088437).

³⁵ *Eindrapport project 'doorstart A-5', afwegingsproces voor de aanpak van mobiele verontreinigingen in de ondergrond, procesbeschrijving en landelijke saneringsladder*, Ministerie van VROM, Den Haag, 2 juli 2001.

Geef aan welke overige toetsingskaders worden gehanteerd. Bij het gebruik van provinciale of gemeentelijke kaders dient te worden aangegeven, waar deze afwijken van landelijke, wettelijke kaders.

Beschrijf wat de beschreven milieugevolgen inhouden voor de leefbaarheid van de toekomstige bewoners van het gebied, voor de toekomstige gebruikers van het gebied en voor het ecologisch raamwerk.

Geef aan waar het nemen van een stap-3-besluit in het kader van de Experimentenwet Stad en Milieu zal leiden tot afwijkende beoordelingen.

5.4 Waterhuishouding

Geef in het MER bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuontwikkeling en de milieueffecten een beschrijving van de hydrologie van het gebied, met in ieder geval:

- (veranderingen aan) waterstaatkundige elementen;
- optredende emissies naar het water;
- grondwaterstromingen;
- kwaliteit en kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater;
- het transport (verspreiding) van aanwezige verontreiniging.

Besteed, in aanvulling op de Watervisie³⁶, daarbij in het bijzonder aandacht aan:

- de ruimtelijke en hydrologische gevolgen, ook kwantitatief, voor het oppervlaktewatersysteem, zoals peilwijzigingen, benodigde oppervlakten open water, wijziging in afvoerdebieten (mate van verplaatsing van problemen naar elders);
- de gevolgen van de ingrepen waarmee beoogd wordt de huidige vervuiling van het grondwater te verminderen;
- wijzigingen in grondwaterstromingen en -peilen als gevolg van veranderend grondwaterbeheer, zoals stopzettingen dan wel vergrotingen in de grondwateronttrekkingen, de vergroting van het verhard oppervlak en de bijbehorende omgang met hemelwater;
- de toekomstige status van het grondwaterbeschermingsgebied (ten behoeve van pompstation Caberg) en de randvoorwaarden die dit oplevert³⁷;
- het al dan niet optreden van kwel en de waarde daarvan voor ecosystemen;
- de gevolgen van de aanleg van infrastructuur met inbegrip van ondergrondse structuren (parkeergarages, koude/warmteopslag, kabels en leidingen);
- in-situsaneringen met onttrekkingen (pump and treat) en met een stabiele eindsituatie;
- de gevolgen van de aanwezigheid van de DBU-groeve en het eventuele volstorten daarvan;
- het eventuele bouwen in het stroomvoerend rivierbed van de Maas³⁸.

³⁶ Watervisie Maastricht NW-Entrée (ideeënschets voor de ruimtelijke structuur, november 1998 en achtergronddocument, december 1998)

³⁷ Waterleiding Maatschappij Limburg wijst er in inspraakreactie 1 op dat het grondwaterbeschermingsgebied Caberg in de startnotitie geheel ongenoemd blijft.

³⁸ Inspraakreactie 10 (Rijkswaterstaat, directie Limburg) spreekt van 'de gewenste uitbreiding ten noordoosten van Boschpoort', die door Rijkswaterstaat onmogelijk wordt geacht. De startnotitie maakt geen melding van een dergelijke uitbreiding.

5.5 Geluid en trillingen

Geluid

Industrielawaai

In de huidige situatie is er sprake van het gezoneerde industrieterrein Sphinx Boschstraat (ex art 54 van de Wet geluidhinder). Geef aan of en zo ja in welke omvang de geluidzone intact zal blijven.

Geef in het MER zowel de equivalente geluidsniveaus (L_{Aeq}) als de (te verwachten) piekniveaus in de dag-, avond- en nachtperiode ter hoogte van bestaande geluidgevoelige bestemmingen aan³⁹. Specificeer daarbij de deelbijdragen van de oorzakelijke bedrijven. Dit geldt zowel voor het gezoneerde industrieterrein als voor (individuele) inrichtingen buiten het gezoneerde industrieterrein.

Geef, ten behoeve van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen op kaart geluidscontouren (geluidbelasting in etmaalwaarden en/of in de nieuwe door de EU voorgeschreven geluidmaat L_{den} en L_{night}) weer in stappen van 5 dB(A), bijvoorbeeld van 45 tot en met 65 dB(A). Op deze manier kan inzicht worden gegeven in de (on)mogelijkheden tot woningbouw. Indien hoogbouw haalbaar geacht wordt, dienen de contouren op diverse hoogten te worden gepresenteerd. Daar waar wettelijke grenswaarden worden overschreden, dient inzicht te worden verschaft in de mogelijkheden voor vermindering van het geluid (bijvoorbeeld het toepassen van een eerstelijns bebouwing van kantoren als afscherming).

Bepaal de geluidsbelasting ten gevolge van de verkeersaantrekkende werking van (individuele) bedrijven in de vorm van geluidcontouren of op discrete posities.

Rail- en wegverkeerlawaai

Voor woningen dient de geluidbelasting ten gevolge van nieuwe gezoneerde wegen alsmede de spoorweg te worden bepaald. Tevens dienen de geluidcontouren vanaf 50 dB(A) tot en met 65 dB(A)-etmaalwaarde te worden gepresenteerd in stappen van 5 dB(A), daar waar van toepassing op diverse hoogte. Op deze manier wordt eveneens inzicht gegeven in de (on)mogelijkheden tot woningbouw.

Daar waar sprake is van een relevante afname van de geluidbelasting op de gevels van woningen bij bestaande wegen, dient dit eveneens te worden gekwantificeerd en te worden afgezet tegen het nieuwe aantal potentieel geluidbelaste woningen.

Cumulatie

Daar waar relevant dienen cumulatie-effecten ten gevolge van wegen, spoorweg en industrie te worden beschouwd.

Trillingen

Inzicht dient te worden verkregen in de optredende trillingen in trillinggevoelige bestemmingen ten gevolge van een nieuwe weg⁴⁰ en/of de spoorweg, als-

³⁹ De berekeningen dienen te geschieden conform de Handleiding meten en rekenen industrielawaai (1999).

⁴⁰ Indien de gevellijn van woningen op een grotere afstand ligt dan 20 m vanaf de weg van een 2x1-baansweg en er is geen sprake van verkeersremmende maatregelen in de vorm van drempels kan redelijkerwijs worden aangenomen dat er geen sprake zal zijn van trillinghinder.

mede in eventuele verandering van het huidige aantal belaste trillinggevoelige bestemmingen als gevolg van wijziging van verkeersintensiteiten.

5.6 Luchtkwaliteit

NO_x en fijn stof

Inzicht dient te worden verkregen in de te verwachten stoffenconcentraties in de (woon)omgeving ten gevolge van nieuwe wegtracés. Dit betreft de relevante stoffen NO₂ en fijn stof (PM₁₀). Overige stoffen worden (op langere termijn) niet relevant geacht. Naast de bijdrage van (spoor)wegen en industrie dient de reeds heersende (stads)achtergrondconcentratie te worden beschouwd. Tevens dient inzicht verkregen te worden in verandering van de stoffenconcentraties als gevolg van wijziging van verkeersintensiteiten van de bestaande wegen.

- Geef op kaart aan waar de jaargemiddelde grenswaarde van 40 µg/m³ wordt overschreden en geef ook de hoogste waarde binnen dit gebied (beide zowel voor NO₂ als voor fijn stof (PM₁₀));
- Geef op kaart aan waar de jaargemiddelde concentratie van 30 µg/m³ voor PM₁₀ wordt overschreden (alleen voor PM₁₀)⁴¹;
- Geef het aantal woningen en gevoelige bestemmingen (voor PM₁₀), dan wel het totaal oppervlak bebouwd gebied (voor NO₂) dat zich in dit gebied bevindt.

Geadviseerd wordt in het MER in algemene zin de relatie tussen fijn stof (PM₁₀) en gezondheid te beschrijven.

Geur

Beschrijf de huidige bronnen van geuremissie en geef aan of zij zullen blijven voortbestaan. Geef in het MER de optredende geurconcentratie in de woonomgeving en de belevingswaarde van de geur (hedonische waarde). Geef een toetsingskader aan, gebaseerd op het landelijk geurbeleid en het Natuur- en milieuplan Maastricht 2030⁴². Geef, indien geurconcentraties hoger liggen dan de grenswaarden, aan welke mitigerende maatregelen getroffen zullen worden.

Betrek in bovenstaande beschouwing naast de woonomgeving ook de natuur- en recreatiegebieden binnen het plangebied, wanneer voor deze gebieden een zodanige kwaliteit wordt nagestreefd dat geurhinder ongewenst wordt geacht.

5.7 Externe veiligheid

In het MER dient per alternatief een indicatie gegeven te worden van de (veranderingen in) de externe risico's. Dit betreft in ieder geval een aantal objecten in het gebied met een risicocontour: LPG-stations, een gasdrukstation en een bedrijf dat gevaarlijke stoffen verwerkt en opslaat. Daarnaast kan er sprake zijn van risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen over (nieuwe) wegtracés en per spoor.

Neem in het MER de volgende informatie op:

⁴¹ Dit als indicator voor het daggemiddelde en in plaats van de daggemiddelde PM₁₀-norm van 50 µg/m³ die vanaf 2005 niet meer dan 35 dagen per jaar overschreden mag worden.

⁴² Zie paragraaf 3.5 van het Natuur- en milieuplan Maastricht 2030.

- veranderingen met betrekking tot de objecten met een risicocontour in het gebied;
- routes, aard en omvang van vervoer gevaarlijke stoffen⁴³;
- de contouren van het persoonsgebonden risico voor de grenswaarde 10^{-6} en de streefwaarde 10^{-8} ;
- een beschrijving van (veranderingen in) het groepsrisico, voor zover relevant.

5.8 Landschap en cultuurhistorie

Op basis van een goede beschrijving van de huidige structuur, belangrijke patronen en karakteristieke elementen in het landschap dient de identiteit van de gebiedsdelen te worden bepaald. Daarbij dient in het bijzonder aandacht te worden besteed aan:

- de (geo)morfologische opbouw van het gebied (terrassen, dalen, etc.);
- het visueel-ruimtelijke raamwerk (hoogten, laagten, uitzicht- en oriëntatiepunten, zichtlijnen, verhoudingen open en dicht, etc.).

Beschreven moet worden welke cultuurhistorische en archeologische waarden in het studiegebied aanwezig zijn. Besteed bijzondere aandacht aan:

- de waarden van de bebouwingselementen zoals de Hoge en Lage Fronten en Fort Willem;
- zeldzame historische landschapspatronen;
- archeologische waarden in de ondergrond⁴⁴.

Per alternatief dient aangegeven te worden in hoeverre deze identiteit en waarden aangetast worden, behouden blijven, of (potentieel) ontwikkeld worden.

5.9 Levende natuur

De belangrijkste aspecten, waar aandacht aan besteed moet worden bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuentwikkeling en de milieueffecten zijn:

- aanwezigheid, respectievelijk aantasting/uitbreidingsmogelijkheden van de bestaande natuur en natuurbiotopen;
- (toekomstige) aanwezigheid van voor het studiegebied kenmerkende plantensoorten, plantengemeenschappen, diersoorten en biotopen;
- (veranderende) functies van het gebied als voortplantings-, overwinterings-, pleister- of foerageerplaats voor diverse diersoorten, met nadruk op zeldzame en bedreigde soorten en soorten kenmerkend voor bijzondere omstandigheden.

Op grond van de Habitatrichtlijn en de Flora- en faunawet komen veel in het gebied voorkomende soorten voor bescherming in aanmerking. Daarom moet worden nagegaan of de voorgenomen activiteit zal leiden tot in de Flora- en

⁴³ Rijkswaterstaat directie Limburg (inspraakreactie 10) vraagt aandacht voor de effecten van het transport van gevaarlijke stoffen.

⁴⁴ De Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (inspraakreactie 2) maakt melding van archeologische waarden die niet in de startnotitie zijn opgenomen.

faunawet genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd. Voor een dergelijke ontheffingsverzoek dient een inventarisatie van alle in het gebied voorkomende soorten te worden gemaakt. In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten.

Geef bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuentwikkeling en de milieueffecten de relaties aan tussen het ecologische systeem en de systemen van bodemopbouw, grondwater en oppervlaktewater. Geef specifieke aandacht aan de consequenties (onder andere voor het functioneren van de ecologische structuur) van de vormgeving van de kruispunten tussen het hoogdynamische en laagdynamische raamwerk. Betrek ook de consequenties van toenemende recreatie in het gebied in de beschrijving⁴⁵.

Houd rekening met de invloeden van directe vernietiging, verdroging, verstoring, versnippering en eutrofiëring. Houd er speciaal bij biologische effecten rekening mee dat er sprake kan zijn van veranderingen die zich pas op lange termijn manifesteren.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

⁴⁵ In inspraakreactie 5 wordt gesignaleerd dat de effecten van recreatie op de natuur niet worden genoemd in de startnotitie.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie. Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De gemeenteraad van Maastricht moet bij het vaststellen van het masterplan voor het Belvédèregebied aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie verdient het aanbeveling om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de vervolgprocedure van deze m.e.r.;
- een goede overzichtskaart van het gebied;
- de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij realisatie van de alternatieven;
- de beperkingen die deze milieueffecten stellen voor invulling van de deelgebieden;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma;
- belangrijke leemten in kennis.